

21 juli 2025

Dames en heren,

Het doet me weer bijzonder veel plezier om u, net als de voorgaande jaren, even te mogen toespreken na het Te Deum.

Op de Nationale Feestdag vieren we het bestaan van België als nationale, democratische entiteit. Het is de dag waarop onze koninklijke familie centraal staat – zo wil het al vele decennia de traditie.

Dit jaar is er nog een extra reden om de schijnwerpers op onze monarchie te zetten: in april bereikte koning Filip de leeftijd van 65 jaar. Ooit was dat voor elke Belgische man en vrouw synoniem van 'pensioengerechtigde leeftijd', maar tegenwoordig moeten of liever wat mijzelf betreft mogen we allemaal langer werken en ook onze vorst denkt nog niet aan zijn pensioen. Dat konden we hem zelf horen vertellen in het kader van het initiatief 'Vraag het aan de koning'. Een origineel idee dat ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag door zijn eigen kinderen werd gelanceerd: elke Belg kreeg de kans om een persoonlijke vraag aan de koning te stellen.

Vandaag is het de Nationale Feestdag, maar ik beken het u graag: ik heb dit jaar al véél feestdagen mogen meemaken. Dan heb ik het meer bepaald over de eedafleggingen van de Oost-Vlaamse burgemeesters. Tussen half januari en eind maart heb ik ze allemaal mogen verwelkomen in mijn ambtswoning. En iedere keer groeide het formele feit van zo'n eedaflegging uit tot een feestelijk gebeuren. Want allemaal waren ze in goed gezelschap, ook collega's van het bestuur politiek of ambtelijk, maar doorgaans bestond het gezelschap uit de dichtste familiekring. Iedere keer zag ik in die liefdevolle entourage een verzameling heel blijde gezichten. En meer dan eens, werd van ontroering een traan verpinkt. Het waren 55 momenten vol warmte, maar ook van plichtbesef.

Het bewijst nog maar eens de impact van het burgemeestersambt. Want, tja, het is inderdaad toch wel een eer als de inwoners van je stad of gemeente precies jóú 'uitverkoren' achten om hen te leiden. Laat ik even de stem van professor-politicoloog Herwig Reynaert (die ik vanop dit spreekgestoelte overigens van harte gelukwens met zijn verkiezing tot vice-rector van de Universiteit Gent) lenen.

Hij stelt: 'Het burgemeesterschap is al lang niet meer hoofdzakelijk een representatieve of ceremoniële functie. De job is in de loop der jaren veel technischer geworden, met een toenemende rol in crisismanagement, veiligheidsbeleid en communicatie. Tegenwoordig vraagt het burgemeester-zijn, naast politiek leiderschap, vooral een stevige dosis vakmanschap.'

Ik kon evenwel ook vaststellen: naast politiek leiderschap en vakmanschap is ook de titel van burgervader (en moeder) nog steeds gepast: want de burgemeester, die is begaan met het wel en wee van zijn mensen.

En dat kan soms veel zijn... alle vragen, wensen, problemen, zorgen van al die burgers, verenigingen of bedrijven die tot bij de burgemeester komen... de burgemeester is vaak de boei van de allerlaatste hoop...

We missen hier vandaag de burgemeester van Gent, Mathias. Eén iets weet ik zeker en dat is dat het niet uit onverschilligheid is dat hij vandaag verplicht de pauzeknop moest indrukken. Integendeel.

Ik wens de burgemeester een spoedig herstel en hoop hem snel opnieuw te mogen ontmoeten aan het hoofd van zijn stad.

Kijk naar Tadej Pogacar: ook grote kampioenen kunnen vallen, hoe mooi de fair play achteraf en de overwinning op Hautacam, bergop ... enkele dagen later.

Dus ja, burgemeester zijn: het is meer dan een job, je staat er mee op en je gaat er mee slapen – moeilijk een grens te trekken tussen de mens en het ambt. Door en voor de inwoners.

We vergeten zeker niet dat de burgers zelf cruciaal zijn voor het succes van een lokale gemeenschap en een lokaal bestuur: je redt het niet zonder de medewerking en inzet van de inwoners.

De filosofe Alicja Gescinska – geboren in Polen maar opgegroeid in de Oost-Vlaamse gemeente Lede – zei daar onlangs iets moois over. Ik citeer haar even: 'Ik vind het gevecht voor burgerzin bij ons een van de belangrijkste opdrachten van dit moment. Mensen zien zichzelf nog altijd te veel als kleine schapen die toch niets kunnen veranderen.

Ze denken: "Ach, de politiek is uitbesteed aan de politici; zij hebben de touwtjes in handen en zij doen hun zin." Dat is een foute redenering. Burgers moeten zichzelf in een democratie meer als actieve spelers leren zien.' Einde citaat.

Het doet terugdenken aan het alom gekende citaat van John F. Kennedy tijdens zijn inauguratietoespraak: 'Ask not what your country can do for you, ask what you can do for your country'.

Een mooi antwoord op die vraag vind je hier in Oost-Vlaanderen terug, waarbij ik samen met de lokale besturen een project opstartte om lokale vrijwilligersteams op te richten die bij crisissen ondersteuning kunnen bieden aan de professionele hulpverleners. Door mijn diensten werd in samenwerking met tal van partners een inzetkader opgesteld dat houvast moet geven aan de lokale besturen over hoe de vrijwilligers het best ingezet kunnen worden. We organiseren infomomenten, opleidingen en terugkommomenten. Ook met het Rode Kruis wordt een samenwerking opgezet, waartoe ook de Vlaamse overheid middelen vrijmaakte.

De interesse bij besturen en vrijwilligers is in elk geval groot, het is een hoopvol teken dat mensen wel degelijk nog steeds bereid zijn tot engagement en willen bijdragen binnen hun gemeenschap.

Het belang van dat engagement en die bijdrage uit zich vandaag scherper dan voorheen. Het vredesdividend lijkt opgebruikt, weerbaarheid en instaan voor de eigen veiligheid lijken langzaam maar zeker het nieuwe adagium te worden in dit tijdperk van 'geopolitieke mist' zoals het VBO het onlangs omschreef.

In die geopolitieke mist trekt haast niemand het belang van investeringen in defensie nog in twijfel. Lid zijn van een internationale alliantie als de NAVO brengt nu eenmaal verplichtingen en engagementen met zich mee. Ook hier kunnen we de wijsheid van Kennedy toepassen: we mogen ons niet alleen afvragen wat de NAVO voor ons kan doen, maar moeten ons ook afvragen wat wij voor de NAVO kunnen doen. Enkel zo kunnen we in solidariteit onze collectieve veiligheid blijven garanderen.

We kunnen evenwel niet enkel kijken naar de binnen- en buitenlandse militaire realiteit.

Een samenleving is een geheel van normen, regels en instellingen die we collectief aanvaarden. Hierdoor vermijden we terecht te komen in een samenleving waar de wet van de sterkste geldt en kunnen we in een vrije en democratische samenleving leven. Een vrije samenleving waarbinnen ook de middelen gecreëerd worden waarmee we onze veiligheid kunnen betalen.

We mogen daarbij ook onze binnenlandse samenleving en veiligheid niet uit het oog verliezen.

Een essentiële pijler daartoe is justitie.

Het conflict en de tegenstelling die nu lijkt te ontstaan tussen politiek en justitie is nefast. Uiteraard heeft ieder conflict verschillende perspectieven en is het belangrijk dat eenieder verantwoordelijkheid neemt. En inderdaad het zijn uitdagende tijden. Maar ik zie het al langer vanaf de eerste rij gebeuren en sta mij toe om het maar vlakaf te zeggen: als justitie het moet blijven doen met de middelen die daarvoor momenteel beschikbaar zijn, dan hebben we als samenleving een groot probleem.

De middelen zijn niet oneindig, de toestand van de begroting is ons allen bekend. Het is niet aan mij als gouverneur om de moeilijke keuzes te maken die bij al deze vraagstukken komen kijken. Ik heb de luxe om enkel de vaststellingen te kunnen doen. Onze vrije samenleving, onze welvaart en onze economie zijn gestoeld op veiligheid. Binnenlands en buitenlands. Laten we dat niet vergeten.

Ook in deze stad moesten keuzes gemaakt worden. En ik zie dat dit bij vele lokale besturen het geval is.

Ik moedig het maken van die keuzes aan, maar ook het samenwerken van alle overheden aan de gedeelde prioriteiten. In deze context kunnen we ons geen verspreide slagordes meer veroorloven.

Vandaag is en blijf een feestdag.

Mag ik daarom ook even het heugelijke feit in herinnering brengen dat onze provincie dit jaar twee Ultima's (de officiële Vlaamse cultuurprijzen) in de wacht heeft gesleept.

Enerzijds was er voor actrice Marijke Pinoy, die al jarenlang in Evergem woont, de Ultima voor Algemene Culturele Verdienste.

Wat een bekroning voor deze rasartiest, die ook docente is aan het KASK in Gent! De jury prees haar omdat ze alles belichaamt wat kunst in wezen hoort te zijn: 'grensverleggend en diep-menselijk'. Het bijzondere aan Marijke Pinoy is dat ze haar kunst altijd heeft ingezet als een brug tussen mensen, generaties en biotopen. In haar werk benadrukt ze steevast de noodzaak van een meer inclusieve en diverse samenleving.

En anderzijds was er voor het Mudel (het Museum van Deinze en de Leiestreek) de Ultima Publieksprijs. Die werd aan het Mudel toegekend vanwege de schitterende overzichtstentoonstelling 'Emile Claus, Prins van het Luminisme', die – tot eind januari van dit jaar – maar liefst 120.000 bezoekers trok.

Ik beaam wat burgemeester Rutger De Reu na het in ontvangst nemen van de Ultima Publieksprijs zei: 'Hiermee is bewezen dat je geen gigantische instelling moet zijn om topcultuur te brengen.'

Geachte aanwezigen,

Precies vijf jaar geleden – in het coronajaar 2020 – werd ik benoemd tot gouverneur van Oost-Vlaanderen. Met veel overtuiging zeg ik u vandaag: ik vind het nog altijd een grote eer dat ik uw gouverneur mag zijn.

Al wordt het ons niet altijd makkelijk gemaakt, in dit tijdsgewricht van het globalisme: alles op de planeet is met alles verweven. Als in Amerika president Trump het ineens in zijn hoofd haalt om de heffingen op staal en aluminium met 50 procent te verhogen, heeft dat meteen een enorm gevolg voor de Brouwerij Huyghe in Melle. Want die verpakt haar – in Amerika erg populaire bier – Delirium Tremens in blikjes. Maar, het zouden ook geen Oost-Vlamingen zijn, mochten ze daar ondertussen ook al geen mouw hebben aan gepast. Ik denk dat er ondertussen al een jaarvoorraad aan Delrium in Amerika werd gestockeerd, in afwachting van het neerdalen van het gezond verstand en eerlijke handelsakkoorden.

We moeten continue schakelen. Er zijn zoveel ingrijpende evoluties: klimaatverandering, energieschaarste/transitie, artificiële intelligentie, innovaties en disrupties. Daarenboven komt het leed en de onzekerheid van de talrijke mondiale conflicten. Voor veel mensen blijkt het een hele klus te zijn om al die veranderingen en onzekerheid te kunnen behappen en om voldoende ademruimte te vinden om ze in het eigen bestaan te integreren.

Het lijkt alsof we ons in een permanente staat van verandering en crisis bevinden. En toch? Is het vandaag zo anders? Als je geboren werd in 1900 dan maakte je op 75 jaar tijd onder andere twee wereldoorlogen mee, de Spaanse griep, de grote depressie, de Koreaanse oorlog, de Vietnamoorlog, de koude oorlog,... En ondertussen verschenen auto's in het straatbeeld en werden vliegtuigen uitgevonden, radio en tv geïntroduceerd, de ruimte verkend, ...

Was het leven dan vroeger zoveel voorspelbaarder en aan minder conflict en verandering onderhevig? Ik durf zeggen van niet.

Wat wel fundamenteel veranderd is, is dat we door de globalisering en de informatietechnologie van vandaag allemaal deel uitmaken van elke crisis. Ook al doet die zich voor aan de andere kant van de wereld. De auteur Robert Kaplan omschreef het in een interview voor de krant de Tijd treffend: technologie heeft de geografie kleiner gemaakt, zodat we allemaal deel uitmaken van deze wereld in crisis.

Laat het een oproep en een les zijn, om af en toe onze persoonlijke wereld weer groter te maken en de wereld in crisis wat verder af te houden.

Daarom is net deze periode van het jaar zo belangrijk. In de zomer kunnen we er eindelijk eens voor langere tijd de riem afleggen. De mooiste definitie voor 'vakantie' vind ik persoonlijk nog altijd: 'Vakantie is niets hoeven te doen en alle tijd hebben om dat te doen.'

Ik wens u allemaal van harte voldoende tijd en inspiratie toe om de batterijen op te laden tijdens uw vakantieperiode.

Om even wat afstand te nemen.

Straks doe ook ik dat, samen met mijn familie. U weet wat ze zeggen over familie: waar het leven begint en de liefde nooit eindigt.

Laten we koesteren wat we hebben. 'Neem de tijd om te leven!'

Dank u wel.